

Informační tabule č. 8 – OCHRANA PŘÍRODY



NATURA 2000, PŘÍRODNÍ PARK CHŘIBY

Práce lesníka a lesnictví obecně je činnost významně ovlivněná přírodním prostředím. Stejně tak platí, že člověk, lesníky nevyjímaje, již po staletí zpětně přírodní prostředí významně ovlivňuje a mění. S postupným mizením původních přírodních a lesních společenstev se do popředí začala stále více dostávat snaha o zachování a ochranu těch dosud přírodně cenných. Právním předpisem řešícím ochranu přírody v ČR je zákon č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny.

Chráněny mohou být:

- **Jednotlivé biologické druhy** – hovoříme o ohrožených, silně ohrožených nebo kriticky ohrožených druzích živočichů nebo rostlin. V Chřibech např.:
 - z živočichů – *mlok skvrnitý, slepýš křehký, bobr evropský, ropucha obecná, jestřáb lesní, otakárek fenyklový*
 - z rostlin – *okrotice červená, bílá, dlouholistá, sněženka předjarní, lilie zlatohlávek, střevočník pantoflíček, vemeník dvoulistý*
- **Jednotlivé stromy nebo skupiny stromů** – tzv. **památné stromy** – často velmi staré stromy:
 - v lese nejčastěji duby a buky, případně lípy
 - v zahradách a parcích pak třeba staré hrušně, oskeruše, platany apod.Každý takový strom bývá v přírodě označen tabulkou s malým českým státním znakem.
- **Jednotlivé přírodní výtvoři** – v Chřibech se jedná o některé pískovcové skály, např. *Kozel* a *Kazatelna* na Koryčansku, *Komínské skály* u Bunče nebo třeba skalisko *Budačina* v Kudlovické dolině
- **Lokality vzniklé původně činností člověka** – především bývalé opuštěné lomy, v oblasti Chřibů např. *PP Ježovský lom* nebo *PP Medlovický lom*
- **Celá tzv. zvláště chráněná území** – jedná se o souvislá, přírodně cenná území od velikosti několika ha až po mnoho tisíc ha. Hovoříme o maloplošných nebo velkoplošných zvláště chráněných územích.
 - Velkoplošnými jsou: Národní parky (NP) a Chráněné krajinné oblasti (CHKO). Chřiby nejsou národním parkem ani CHKO, ale jistě jste již slyšeli o *NP Šumava, NP Podyjí, NP České Švýcarsko* a nebo o našem nejstarším *Krkonoském národním parku*. V současné době je v České republice vyhlášeno 25 CHKO. Nejbližšími jsou Chráněné krajinné oblasti *Bílé Karpaty, Pálava, Moravský kras* nebo *Beskydy*.
 - Maloplošnými jsou:
 - Národní přírodní rezervace. V Chřibech nejsou – nejbližší je *NPR Strabišov – Oulehla* u obce Lísky v Litenčické pahorkatině nebo známá *NPR Javorina* v Bílých Karpatech.
 - Národní přírodní památky. V Chřibech nejsou – nejbližší *NPP je Chropýňský rybník* na Kroměřížsku.
 - Přírodní rezervace. Těch je v Chřibech několik. Neznámější a plošně největší PR v Chřibech je *PR Holý kopec* o ploše 92 ha. Dalšími jsou pak *PR Stará Hráz, PR Záskalí, PR Smutný žleb*. Velice známou je pak také *PR Moravanské lúky* s výskytem vzácných druhů rostlin.
 - Přírodní památky. Těchto území je v Chřibech několik – na okraji jednoho z nich se právě nacházíte, jedná se o *PP Barborka*. Z dalších lze uvést *PP Břestecská skála, PP Maršava, PP Makovica, PP Budačina, PP Nazaret, PP Máchova dolina*.

Celková plocha zvláště chráněných území v Chřibech činí **172,44 ha**. Důvody pro vyhlášení takového zvláště chráněného území mohou být různé. Může to být výskyt vzácných druhů rostlin (*PR Moravanské lúky, PR Stará Hráz*) nebo ochrana původních přirozených lesních porostů, často na nepříznivých stanovištích (*PP Barborka, PR Holý kopec*) apod. Péče o tato zvláště chráněná území, lesnické hospodaření v nich, možnost pohybu návštěvníků v nich apod. jsou určeny tzv. **Plány péče**, které jsou pro většinu chráněných území zpracovány.

Každé chráněné území je v přírodě označeno. Že se nacházíte v takovém chráněném území můžete poznat podle informačních tabulek se státním znakem instalovaných po obvodu hranice území. Pokud jste v lese, pak hranici takového území poznáte i podle červených pruhů na hraničních stromech chráněného území. Jeden pruh je vždy namalován po celém obvodu kmene, druhý pak pouze na polovině obvodu. Jestliže v lese uvidíte dva červené pruhy, jste mimo chráněné území a jestliže vidíte pouze 1 pruh, pak jste uvnitř chráněného území. Jak informační tabulky, tak červené pruhy na stromech můžete shlédnout i na trase této naučné stezky u *PP Barborka*.

Přírodní park Chřiby: Chřiby nejsou dosud vyhlášeny jako chráněná krajinná oblast, ale jsou přírodním parkem. Posláním přírodního parku je především ochrana krajinného rázu chřibského pohoří. Jednotlivé části Chřibů byly za přírodní park vyhlášovány postupně dle jednotlivých okresů. Celková výměra Přírodního parku Chřiby činí 22 500 ha.

Natura 2000: V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie proběhlo na celém území státu a tedy i v Chřibech odborné přírodovědecké mapování přírodních stanovišť a výskytu vzácných druhů ptactva. Výsledkem tohoto mapování je vytvoření tzv. národního seznamu evropsky významných lokalit v rámci soustavy Natura 2000. Tyto jednotlivé lokality jsou pak postupně vyhlášovány jako jednotlivá zvláště chráněná území (viz výše). Jednou takovou evropsky významnou lokalitou jsou i Chřiby, které jsou dosud v národním seznamu evropsky významných lokalit navrženy v kategorii přírodní památka. V případě výskytu vzácných druhů ptáků se oblastí jejich rozšíření vyhláší za tzv. Ptačí oblasti. V Chřibech však ptačí oblast vyhlášena nebyla.



Hajný, ani jiná osoba nekácej a neodvážej z nich stromů, pod ztrátou pravé ruky, vyjma souše a výraty, nikdo neolupuj kůru stromů lesních, pod trestem oděnění pravé ruky, kdo by les zapálil, buď upálen k smrti, kdo by vezl nebo plavil dříví odcizené z lesů, tomu má být ut'ata pravá ruka.

*Maiestas Carolina – roku 1348:
O královských lesích*

LESYČR



www.lesy-cr.cz